

F*CK DE ZIJLIJN MET KRISTOF CALVO

75 voorstellen voor een beter België

TOM VELGHE

IN DE KIJKER

*Op 19 maart jongstleden nodigden we Groen-politicus Kristof Calvo uit voor een causerie naar aanleiding van zijn jongste boek F*ck de zijlijn, en meer bepaald over zijn visie op de toekomst van het Frans en Nederlands in België. In wat volgt zetten we, voor wie de lezing miste, kort zijn ideeën uiteen.*

IN DE KIJKER

In zijn boek werpt Calvo zich op als een possibilist. Met deze term, ontleend aan historicus Rutger Bregman, wil hij zich distantiëren van de klassieke tegenstellingen links en rechts. Calvo wil zich noch een positivist, noch een negativist noemen, maar als possibilist wil hij anders doen wat effectief anders kan (en anders zou moeten). Politiek is voor hem niet zozeer een kwestie van ideologie, maar wel een verhaal van kleine stappen en concrete initiatieven om de samenleving beter en rechtvaardiger te maken. Hoe hij dat ziet, illustreert hij aan de hand van concrete voorbeelden uit zijn jonge politieke loopbaan. Jong mag je bij de 29-jarige Calvo vrij letterlijk nemen. In 2010 werd hij verkozen als federaal parlementslid, wat hem tot het jongste parlementslid in de Belgische geschiedenis maakte. Daarnaast is hij gemeenteraadslid en feestenvoorzitter in Mechelen. Doordat Calvo voorbeelden uit de lokale politiek gebruikt om zijn visie weer te geven, geeft het boek een soms naïeve indruk, maar in dossiers zoals Electrabel en de uitgestelde kernuitstap oogste hij in de nationale media lof voor zijn dossierkennis. Kennis die hij alvast weinig of niet etaleert, want het boek blijft vaak ietwat oppervlakkig, of noem het luchtig.

In zijn boekje, dat balanceert tussen het anekdotische en bij wijlen neigt naar een politiek pamflet, doet hij zijn ideeën uit de doeken voor een betere en rechtvaardigere samenleving. Het zal niet verbazen dat hij vooral ecologische thema's aansnijdt, maar evengoed legt hij uit hoe hij het fiscaal systeem zou hervormen. Daarnaast wil hij af van de provincies en van provinciale kieskringen. Daarmee toont hij aan dat Groen het label van zich af wil schudden enkel bezig te zijn met ecologische thema's, maar dat de partij ook socio-economische thema's niet uit de weg wil gaan.

Als rabiante tegenstander van het Vlaams nationalisme zwemt hij tegen de confederale stroom in en houdt hij een pleidooi voor een sterkere federale staat met extra bevoegdheden als buitenlandse handel en met een federale kieskring om de *belgitude* aan te wakkeren. Calvo toont met een paar voorbeelden aan dat de idee van de Vlaamse identiteit een fabel is, maar wat hij bedoelt met *belgitude* is evenmin duidelijk. Je zou het evengoed kosmopolitisme of smeltkroes van culturen kunnen noemen, want de voorbeelden die hij aanhaalt hebben betrekking op succesvolle 'Nieuwe Belgen' (Vincent Kompany, Nafi Thiam, publiciste Alicja Gescinska) of op 'autochtone Vlamingen' opgegroeid in multiculturele wijken (Johannes Faes, alias hiphopartiest Touriste LeMC).

Calvo wil af van een politiek opgelegd van bovenaf en wil de bevolking veel meer betrekken bij de besluitvorming, onder meer door referenda. Als *good practice* verwijst hij naar zijn thuisstad Mechelen die de bevolking raadpleegde om te beslissen of er na de restauratie nu één of twee wijzers op de Sint-Romboutstoren moesten komen.¹ Zo juicht hij onder meer initiatieven als de G1000 van David Van Reybrouck toe en vindt hij dat parlementsleden niet zozeer beroepspolitici hoeven te zijn. Calvo wekt terecht de indruk dat hij diep nagedacht heeft over ecologische thema's zoals energie en stadsontwikkeling, maar bij andere thema's, zoals onderwijs, lijkt hij slechts weg te dromen. Interessante ideeën, op zijn minst, maar niet erg diepgaand. Op het einde van zijn boek lijkt hij zich hiertegen in te dekken door een oproep te doen om met hem in debat te treden. Hij is er zich van bewust dat zijn boek ver voor de kiescampagne verschenen is. Dat maakt het mogelijk overal te lande met iedereen in discussie te treden. Daar had u dan ook ruim de mogelijkheid toe.

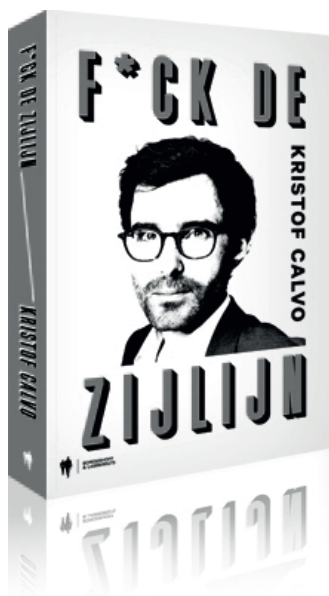

Calvo toont met een paar voorbeelden aan dat de idee van de Vlaamse identiteit een fabel is, maar wat hij bedoelt met *belgitude* is evenmin duidelijk

Wij waren vooral geïnteresseerd in zijn visie over de positie van het (onderwijs van het) Frans en Nederlands in België. Bij de lancering van zijn boek pikten de media daar gretig op in, maar de lezer van zijn boek komt er mijns inziens vrij bekaaid vanaf. Veel verder dan een paar (interessante) ideeën komt hij niet.

Het is nauwelijks een verrassing dat zijn interesse voor taal en identiteit mijlenver afstaat van die van de Vlaamse Volksbeweging en zowat alle politieke partijen die daar schatplichtig aan zijn zoals de Volksunie, Spirit, de N-VA, Vlaams Belang en in mindere mate zelfs CD&V. Hoewel taal voor Calvo een belangrijke voorwaarde tot integratie is, is het volgens hem niet meer dan een middel tot communicatie. Net daarom moeten anderstalige nieuwkomers absoluut Nederlands leren. Ondanks

¹ http://www.standaard.be/cnt/dmf20141005_01303632

de talige diversiteit in Vlaanderen blijft Nederlands kennen een belangrijke sociale maatregel. Dat wil hij onder meer bewerkstelligen door de wachtlijsten voor Nederlandse lessen voor anderstaligen weg te werken (hoe, daarover spreekt hij zich niet uit). Een ander voorstel is dat hij kinderen impliciet Nederlands wil laten leren door ze alle kansen te geven op lokale speelpleinen en sportclubs. Vooral dat laatste is interessant, want dat was precies het uitgangspunt van Goedele Vandommele (KU Leuven, Centrum voor Taal en Onderwijs), die 60 anderstalige kinderen volgde tijdens de zomervakantie. Daar bleek verrassend genoeg dat kinderen vooral baat hebben bij lessen op school om hun spreek- en schrijfvaardigheid op te krikken en dat buitenschoolse activiteiten een niet zo'n grote impact hebben op de taalvaardigheid.²

Calvo fronsst zich de wenkbrauwen bij het feit dat (bv. in Brussel) loketten niet in het Engels bemand mogen worden. De overheid dient vooral dienstbaar te zijn, waarbij taal een middel is en geen doel. De term 'faciliteiten' komt niet voor in zijn boek, maar de goede verstaander weet meteen wat hij ermee zou doen.

Aangezien Frans en Nederlands de twee grote landstalen in België zijn, wil hij de tweetaligheid in het land versterken. En daar wordt het net interessant. Meertaligheid wil hij bewerkstelligen door allereerst Frans en Nederlands als verplichte tweede taal in de respectievelijke landsdelen op te leggen. Daarmee gaat hij in tegen de huidige regeling dat leerlingen in de Franstalige gemeenschap kunnen kiezen tussen Nederlands, Engels en in sommige streken zelfs Duits als vreemde taal. Ten tweede wil hij een soort Erasmus.be oprichten waarbij elke Vlaamse scholier op uitwisseling gaat naar Franstalig België en vice versa. Zo wordt de taalvaardigheid niet alleen versterkt, maar leren de twee gemeenschappen elkaar ook beter kennen: "Ze [Kobe en Pierre] zullen niet verrast zijn door de resultaten van een stemtest die zeggen dat Vlamingen en Walen echt niet op een andere planeet leven" (p. 67). Als derde voorstel wil hij dat de VRT en RTBF nog meer samenwerken en zelfs samen programma's gaan maken. Hij geeft geen concrete voorbeelden, maar waarom zouden wedstrijden als Eurosong, The

IN DE KIJKER

² <http://www.stampmedia.be/2015/04/taal-leer-je-beter-in-de-klas/>

Voice of andere talentenwedstrijden niet nationaal kunnen gaan? En diezelfde vraag kunnen we ons stellen bij politieke debatprogramma's of benefietprogramma's. Een andere maatregel zou zijn dat alle programma's van de RTBF en de VRT verplicht ondertiteld moeten worden in de andere landstaal. Zo zou elke Belg makkelijker naar een zender van het andere landsgedeelte zappen en impliciet zijn taalvaardigheid versterken. Als laatste voorstel wil hij immersie-onderwijs uitbreiden. Meer en meer scholen experimenteren met CLIL (Content and Language Integrated Learning) en bieden een aantal vakken in het Engels of Frans aan. Dat moet nog meer aangemoedigd worden.

Met uitzondering van het laatste zijn Calvo's voorstellen vooral gericht op het samenbrengen van twee gemeenschappen. Waar Calvo eerst taal wil reduceren tot een communicatiemiddel en niet tot een gemeenschap bevorderend bindmiddel, wil hij impliciet toch grondstof voor een Belgische gemeenschap vinden. Waar Calvo ergens neerkijkt op het (Vlaams) nationalisme, dringt hij evengoed een Belgisch nationalisme op als 'tegengif' voor de N-VA (Bart De Wever is zowat de meest geciteerde naam in het boek). Dat is op zich geen probleem, maar eigenlijk zondigt Calvo tegen zijn eigen premisse een possibilist te zijn en tegen grote verhalen te zijn: politiek is een verhaal van kleine stappen en veranderingen naar een betere samenleving. Evengoed brengt hij het grote verhaal van de multiculturele samenleving als voorbeeld van de Belgische identiteit als alternatief voor de Vlaamse identiteit. Dat alles om te tonen dat het andere verhaal, dat van Bart De Wever, geen steek houdt. Net zoals de meeste Belgische politici besteedt Calvo veel aandacht aan N-VA ten nadele van zijn eigen verhaal. Jammer, want zijn ideeën over stadsontwikkeling, alternatieve fiscaliteit en kernuitstap zijn best interessant. Hopelijk hebben uw reacties en die van prof. Piet Desmet hem meer inzicht over de meertaligheid in ons land gebracht.

MEER LEZEN

Bregman, Rutger. *Laat het tijdperk van het possibilisme aanbreken*.

www.decorrespondent.nl, 24 september 2014.

Calvo, Kristof. *F*uck de zijlijn*. Borgerhoff & Lamberigts 2015.

Tom Velghe (prom. 2007) studeerde Romaanse taal- en letterkunde aan de KU Leuven. Hij is doctor in de taalkunde en geeft Frans en Spaans in het secundair onderwijs en volwassenenonderwijs. Verder interesseert hij zich in literatuur, cultuur, film, geschiedenis en de koers.